

ATMINTINĖ PACIENTUI

KAIP PASIRUOŠTI LABORATORINIAMS
TYRIMAMS

PASIRUOŠIMAS KRAUJO TYRIMUI

Kraujo paėmimui geriausia atvykti tarp 7.00 val. ir 14.00 val. Prieš planinius kraujo tyrimus rekomenduojama atvykti nevalgius bent 8–12 val. Jei to padaryti nepavyksta, svarbu apie tai įspėti kraują imantį asmenį, nes kai kuriais atvejais tai gali lemti netikslūs tyrimo rezultatus.

Prieš duodant kraujo tyrimams nerekomenduojama gerti saldžių ir tonizuojančių gėrimų. Galima gerti tik vandenį. Rekomenduojama bent 2 val. iki kraujo paėmimo nerūkyti ir nevartoti kitų nikotino turinčių produktų. Rekomenduojama bent 24 val. iki kraujo paėmimo neužsiimti jokia didelio intensyvumo fizine veikla.

Labai svarbu informuoti kraują imantį asmenį apie tai, kokius vaistus vartojate ir kada tai darėte paskutinį kartą. Svarbu žinoti, kad:

jei vartojate oralinius antikoaguliantus, gali būti nustatomi klaidingi kraujo krešėjimo tyrimų rezultatai;

- 10 dienų prieš geležies tyrimą negalima vartoti geležies preparatų;
- prieš gliukozės toleravimo mėginį negalima vartoti gliukozės apykaitą veikiančių vaistų;
- skyd liaukės hormono tiroksino ir/arba laisvo tiroksino tyrimus negerkite vaisto levotiroksino, vaistą išgerkite po kraujo paėmimo.

Kai kada labai svarbu, kokiu laiku paimama kraujo tyrimams atlikti, nes kai kurių laboratorinių tyrimų rezultatai įvairiu paros metu skiriasi:

- kartojant hormonų, geležies, kalio, natrio tyrimus, kraują patartina imti tuo pačiu paros laiku;
- nerekomenduojama menstruacijų metu tirti geležies koncentracijos kraujyje. Tyrimą geriausiai atlikti praėjus 2 savaitėms po menstruacijų;
- moterų lytinių hormonų tyrimų rezultatai priklauso nuo mėnesinių ciklo, todėl tyrimus būtina atlikti gydytojo nurodytą dieną.

Kai kurios medicininės procedūros, jeigu jos buvo atliekamos prieš duodant kraujo, gali paveikti tyrimų rezultatus. Derėtų kraują imantį asmenį įspėti apie prieš tai atliktas kitas medicininės procedūras.

Nerekomenduojama atlikti kraujo tyrimo po rentgenologinių ir ultragarsinių tyrimų, masažo, vandens procedūrų. Prieš prostatos specifinio antigeno ir laisvo prostatos specifinio antigeno tyrimus negalima atlikti rektalinio, veloergometrinio tyrimo, prostatos biopsijos.

PASIRUOŠIMAS ŠLAPIMO TYRIMUI IR JO SURINKIMAS

Šlapimas turi būti renkamas į specialiai tam skirtus vienkartinius šlapimo surinkimo indelius. Jeigu šlapimas bus renkamas atlikti mikrobiologinį tyrimą, turi būti naudojamas vienkartinis sterilus šlapimo surinkimo indelis (tokie indeliai parduodami supakuoti sandariame maišelyje). Vienkartinį šlapimo surinkimo indelį galima įsigyti vaistinėje). Kitokio tipo indeliai nėra tinkami šlapimui surinkti. Tyrimams atlikti būtinas šlapimo kiekis yra apie 10–50 ml.

Prieš renkant šlapimą nusiaplaukite rankas tualetiniu muilu ir vandeniu. Apsiplaukite išorinius lytinius organus ir nusišluostykite higienine servetėle, nenaudodami jokių dezinfekuojančių medžiagų. Turėkite švarų surinkimo indelį. Venkite pirštais liesti jo vidų. Kai šlapinsitės, leiskite pirmai šlapimo porcijai nutekėti į tualetą (antį). Surinkite viduriniąją šlapimo porciją į indelį. Pasišlapinę sandariai uždarykite dangteliu ir ant indelio etiketės užrašykite vardą ir pavardę, ėminio surinkimo datą ir laiką.

Jei reikia surinkti paros šlapimo ėminį:

Paros šlapimą rinkite į 2,5–3 litrų plastiko indus, kuriuos galima įsigyti vaistinėse. Rinkdami šlapimą, indą laikykite vėsiai, ypač vasarą, geriausiai 2–8 °C temperatūroje ir apsaugokite nuo tiesioginių saulės spindulių. Prieš kiekvieną šlapinimąsi nusiaplaukite rankas ir išorinius lytinius organus.

Fiksuokite laiką ir nuo jo rinkite šlapimą tiksliai 24 val. Baigę rinkti šlapimą, užsukite dangtelį, užklijuokite etiketę, kurioje užrašykite vardą, pavardę, šlapimo rinkimo pradžią ir pabaigą (val. min.), datą. Šlapimą pristatykite į laboratoriją 18–25 °C temperatūroje per 2 val. nuo jo surinkimo pabaigos.

PASIRUOŠIMAS IŠMATŲ TYRIMUI IR JŲ SURINKIMAS

Išmatos renkamos į specialius išmatų indelius (jų galima įsigyti vaistinėse). Kitokie indeliai išmatoms rinkti netinka. Koprologiniam tyrimui netinkamos išmatos, gautos po klizmos procedūrų, vartojant žvakutes, laisvinamuosius ir kitus vaistus, turinčius įtakos išmatų formavimuisi.

Koprologiniam tyrimui specialiai ruoštis nereikia. Į indelį išmatų paimkite šaukšteliu (įdėtas į indelį) iš 3–4 vietų, ypatingai atkreipkite dėmesį į gleives, kraujo gumuliukus, juos būtinai paimkite tyrimui. Surinkę išmatas, uždenkite dangtelį, užklijuokite etiketę, kurioje užrašykite savo vardą, pavardę ir ėminio surinkimo datą.

Prieš išmatų tyrimą dėl reakcijos slaptam kraujavimui:

- 3–4 dienas nevalgykite termiškai neapdorotos mėsos, žuvies;
- 24–48 val. iki tyrimo nevalgykite vaisių ir daržovių, kurių sudėtyje yra peroksidazės (krienų, žiedinių kopūstų, šparaginių pupelių, obuolių, apelsinų);
- 2 dienas prieš tyrimą nenaudokite aspirino, skrandį dirginančių nesteroidinių ir steroidinių vaistų nuo uždegimo, geležies preparatų;
- 48 val. prieš tyrimą negerkite alkoholio.

Kontraindikacijos tyrimui dėl reakcijos slaptam kraujavimui:

- Menstruacijos. Jų metu rinkti išmatas negalima, reikia palaukite kol praeis 3–4 dienos po jų;
- Kraujuojantys hemoroidai arba kraujavimas iš virškinamojo trakto.

Išmatų tyrimo rezultatai bus klaidingai teigiami.

Išmatų surinkimas kirminų kiaušinėlių, pirmuonių ir jų cistų tyrimui:

- Į indelį išmatų paimkite šaukšteliu (įdėtas į indelį) iš 3–4 vietų;
- Uždėję dangtelį, užklijuokite etiketę, kurioje užrašykite savo vardą, pavardę ir ėminio surinkimo datą;
- Išmatas į laboratoriją pristatykite šviežias ir šiltas.

Išmatų surinkimas spalinių kirminų (*Enterobius vermicularis*) kiaušinėlių tyrimui:

- Tiriant išmatas dėl spalinių kirminų kiaušinėlių, ėminiui surinkti reikalinga skaidri, lipni plėvelė ir objektinis stiklelis (juos jums duos tyrimą paskyręs šeimos gydytojas).

Rinkimo tvarka:

- Po nakties miego nesituštinkite ir nesiprauskite;
- Skaidrią plėvelę lipnia puse prispauskite prie išangės;
- Plėvelę nuimkite ir lipnia puse prispauskite prie objektinio stiklelio;
- Ant objektinio stiklelio (šlifuoतोje dalyje) užrašykite paciento vardą, pavardę ir ėminio paėmimo datą;
- Objektinį stiklį įdėkite į dėžutę taip, kad nepažeistumėte ėminio ir per 24 val. pristatykite į laboratoriją 18–25 °C temperatūroje.

Pastaba: procedūrą rekomenduojama kartoti 3 rytus iš eilės, nes tai padidina galimybę aptikti helmintozę.

PASIRUOŠIMAS SKREPLIŲ TYRIMUI IR JŲ SURINKIMAS

Skrepliams surinkti naudoti plastikinį vienkartinį indelį (galima įsigyti vaistinėse). Skrepliai dažniausiai renkami ryte prieš valgį. Prieš skreplių rinkimą nusiplaukite rankas su muilu ir vandeniu, išsivalykite dantis, jei yra protezai juos išsiimkite. Virintu vandeniu išskalaukite burnos ertmę, nenaudodami jokių dezinfekcinių medžiagų. Skreplius atkosėkite iš giliai ir išspjaukite į atidengtą indelį. Atkosėkite kelis kartus, kol surinktų skreplių kiekis bus apie 1 ml. Jei skreplius renkate dėl tuberkuliozės nustatymo, jų kiekis turi būti ne mažiau 3 ml. Indelį uždenkite, ant jo užrašykite savo vardą, pavardę ir skreplių surinkimo datą. Skrepliai turi būti pristatyti į laboratoriją per 2 val. nuo jų surinkimo 18–25 °C temperatūroje.

KODĖL PRISTATYTAS ĖMINYS GALI BŪTI NEPRIIMTAS?

Šlapimo, išmatų, skreplių ėminiai, surinkti į įvairius buteliukus nuo vaistų, stiklinius indelius nuo majonezo, grietinės, sulčių ar kt., nepriimami, nes įvairių medžiagų likučiai gali iškreipti laboratorinio tyrimo rezultatus.

Jei turite klausimų, kreipkitės į tyrimus paskyrusį gydytoją arba laboratorijos personalą.